

PIM HEGEMAN

DIERENDOKTER

Pim

Verhalen van een
dierenarts aan huis

Je kunt nooit te veel dieren hebben

De deurbel, die provisorisch met wat plakband bij elkaar wordt gehouden, heeft duidelijk zijn beste tijd gehad. Er wordt niet opgedaan, terwijl ik nu al meerdere keren heb aangebeld.

‘Volgens mij doet hij het niet meer,’ zeg ik tegen Manon, die naast mij staat.

Manon is bijna dierenarts en wilde maar al te graag mee naar deze bijzondere huisvisite. Ik kijk even rond of ik ergens kan aankloppen. De enige mogelijkheid is de glazen ruit van de voordeur, maar daar zitten ook al de nodige barsten in. Ik klop voorzichtig aan en we wachten af. De geur die om het huis heen hangt kan ik niet helemaal plaatsen, maar hij is op zijn zachtst gezegd niet aangenaam.

Ik hoor wat. De deur gaat langzaam open, maar stopt halverwege. ‘Even wachten hoor, ik moet even ruimte maken,’ hoor ik iemand zeggen. Er worden wat dingen verschoven in de gang. De deur gaat verder open. De geur wordt opeens een stuk sterker en beneemt me de adem. Het is een penetrante ammoniakgeur. Er staat een man van middelbare leeftijd met een vriendelijk gezicht in de deuropening. Zijn haar zit wat slordig en zijn kleren zitten onder de kattenharen. Hij begroet ons vrolijk en vraagt ons binnen.

Ik stap naar binnen en direct beginnen mijn ogen te tranen door de ammoniaklucht. Na een paar stappen merk ik dat er wat aan mijn schoen kleeft. Ik kijk omhoog en zie dat de grond bezaaid is met kranten. Natte kranten. Ik kijk om naar Manon, die achter mij loopt. Aan haar gezicht valt af te lezen dat ze hetzelfde denkt als ik: waar zijn we in godsnaam beland?

Aan het eind van de gang staat een kattenbak. Van de oorspronkelijk witte kleur is nauwelijks wat te zien. De gehele bak is aangetast door een bruine aanslag en besmeurd met een dikke laag stof. Voor de kattenbak liggen hoopjes ingedroogde ontlasting vermengd met kattengrit. Mijn ogen beginnen wat minder te tranen en ik weet uit eerdere ervaringen, al was de geur niet

eerder zo heftig, dat die straks wel zal wennen.

‘Ze zitten bijna allemaal in de woonkamer,’ laat meneer ons weten. Hij heeft het over zijn katten. We lopen achter hem aan naar de woonkamer. Hij heeft een afspraak gemaakt omdat zijn burens begonnen te klagen over de stank. Er is besproken dat het merendeel van de katten moet worden herplaatst, maar voordat dat kan gebeuren moeten ze allemaal worden onderzocht en gevaccineerd, en de katers moeten worden gecastreerd. Meneer is in de veronderstelling dat hij momenteel zesentwintig katten in huis heeft, maar het kan er ook een-tje meer of minder zijn.

Hij neemt ons mee in zijn verhaal; een paar jaar geleden begon hij met drie katten, waarvan hij dacht dat het allemaal poezen waren. Dit bleek niet het geval; een van de katten was een kater. Het eerste jaar kreeg hij al direct twee nestjes. De kittens heeft hij vervolgens niet laten helpen, waardoor die ook weer kleintjes kregen, en zo nam het aantal katten snel toe. Bovendien heeft hij, als grote dierenvriend, ook nog meerdere katten uit de buurt opgevangen. Meneer heeft zoveel katten in huis dat hij onvoldoende tijd en aandacht aan ze kan besteden om ze te laten wennen aan mensen, ofwel te laten socialiseren.

Ik sta perplex op het moment dat ik de woonkamer binnenstap. Het is een vrij kleine, rechthoekige woonkamer. Er staat een bank achter in de kamer, waar een vrouw al rokend televisie zit te kijken. Ze kijkt niet op of om van onze binnenkomst. Er staan meerdere kartonnen dozen in de woonkamer. Verder is de kamer gevuld met een paar kastjes, een salontafel met drie uitpuilende asbakken en een ronde bruine eettafel. De kleine hoeveelheid ruimte die overblijft, wordt opgevuld door katten. Heel veel katten. Ik zie werkelijk waar overal katten.

‘Ik hou van al mijn katten,’ zegt meneer. ‘Maar dit gaat niet meer zo, het worden er te veel.’ Hij raakt een beetje geëmotioneerd bij de gedachte dat hij zijn katten moet afstaan.

Nog steeds een beetje verbaasd over de situatie waarin ik zojuist terecht ben gekomen, beaam ik wat hij zegt. ‘Het zijn inderdaad erg veel katten.’ Manon zoekt naar een plek om de tas met spullen neer te zetten.

‘Gebruik die tafel maar,’ zegt meneer als hij haar ziet rondkijken. Hij wijst naar de ronde tafel in de hoek van de kamer, die vol staat met opgestapelde kranten, servies en een vaas met dode bloemen.

‘Mogen we hier wat spullen weghalen?’ vraag ik.

‘O, zet maar opzij, hoor,’ zegt hij.

Manon en ik pakken wat spullen van tafel. Als Manon de vaas vastpakt, zie ik haar naar haar vingers kijken. Haar vingertoppen zien zwart van het stof. Er lijkt nergens plek te zijn om de spullen van de tafel neer te zetten; de grond is bezaaid met kranten en kattenpoep. Ik schuif een van de stoelen onder de tafel vandaan en stal daar de spullen uit die we nodig hebben voor deze behandelingen. Het is voor de katers die we gaan castreren fijn om een plek te hebben waar ze even bij kunnen komen van de narcose. Met zoveel katten in één kamer is die mogelijkheid er helaas niet. We besluiten dus eerst de poezen te vaccineren, zodat we die in de kamer hiernaast kunnen plaatsen. Zo is het rustiger voor de katers.

‘Oké, hoe kunnen we dit het beste aanpakken? Kunt u ze allemaal uit elkaar houden?’ vraag ik.

Meneer knikt en pakt de eerste kat. ‘Dit is Saartje, een van de liefste katten die ik heb. Zij vindt het niet erg om opgepakt te worden.’ De poes, een tenger beestje met een rode vacht, begint luid te spinnen op het moment dat ik haar overneem.

Ik begin met een lichamelijk onderzoek, waarbij ik haar van neus tot staart naloop. Hierbij onderzoek ik altijd volgens een vaste volgorde; het gebit, de slijmvliezen, de hartslag, de ademhaling, de lymfeknopen, de

voedingstoestand, de huid en de vacht. Bij het onderzoeken van de vacht controleer ik ook op de aanwezigheid van vlooiën. Vlooiën kunnen vervelende problemen geven bij katten, variërend van jeuk tot huidklachten in geval van een allergische reactie op het speeksel van de vlo. Deze huidklachten kunnen kaalheid veroorzaken en in ernstige gevallen zelfs grote wonden.

Om zeker te zijn, haal ik nog even een vlooiënkam door de vacht heen, maar het is mij eigenlijk al duidelijk. Er lopen katten met kale plekken en bij enkele zien we wondjes op de rug. Deze katten zitten onder de vlooiën. Het kammetje kleurt zwart van de vlooiënpoepjes en de levende vlooiën springen in het rond. Het ontvlooiën van een enkele kat kan soms al een opgave zijn, maar een huishouden van zesentwintig katten ontvlooiën is een hele missie.

Ik laat de kam aan meneer zien en hij vertelt dat hij de laatste tijd regelmatig rode bultjes op zijn armen heeft. Deze bultjes zijn kenmerkend voor vlooiënbeten. Gelukkig ben ik hierop voorbereid. Ik heb genoeg anti-vlooiënmiddelen bij me om alle katten te kunnen behandelen. In dit geval moet meneer de omgeving, waar de eitjes en larven zich schuilhouden, ook goed gaan aanpakken. Vanwege het grote aantal katten en het ge-

brek aan hygiëne in zijn huis, adviseer ik hem een professioneel bedrijf in te schakelen.

Het onderzoeken van de eerste katten verloopt vrij soepel. Manon en ik werken samen als een geoliede machine: zij houdt de katten vast terwijl ik ze onderzoek en behandel. De echte uitdaging volgt zo meteen, met de katten die het minder leuk vinden. Meneer geeft een van de katten aan met de mededeling dat het geen lieverdje is. Het is een zwarte poes die gromt, blaast en hard haar best doet om zich uit zijn greep los te worstelen. Hij houdt haar stevig vast in haar nekvel en geeft haar over aan mij. Ik klem haar een beetje tussen mijn benen op de grond en zorg dat ze niet kan ontsnappen. Het onderzoek voer ik snel uit omdat ik merk dat ze erg gespannen is.

Op het moment dat Manon de vaccinatie geeft, wordt het de poes te veel. Ze probeert zichzelf op haar rug te draaien waarbij de nagels van haar achterpoten door de bovenste huidlaag van mijn arm snijden. Ik voel er niks van omdat de nagels zo scherp zijn, maar een grote snee is direct zichtbaar. Gelukkig kan ik haar nog net in haar nekvel grijpen zodat Manon de vlooienpipet kan toedienen.

‘*Change of plans*,’ laat ik aan Manon weten. ‘Bij de

volgende katten beginnen we met de vaccinatie. Daarna geven we ze de vlooiënpipet en onderzoeken we ze als ze dit nog toelaten.’

Ik vraag een grote handdoek en doe armbeschermers aan. Het is overduidelijk dat ze het niet gewend zijn om vastgepakt te worden. Meneer heeft niet overdreven. De katten geven zich niet zomaar gewonnen. Ze miauwen, spartelen, krijsen en bijten als we ze vastpakken. Dat ze niet goed gesocialiseerd zijn is nu wel duidelijk. De handdoek is gelukkig een goede bescherming en zonder al te veel kleerscheuren vervolgen we ons werk.

Bij een van de laatste poezen valt het me op dat ze een erg dikke buik heeft.

‘Kan deze poes zwanger zijn?’ vraag ik.

‘Ja, dat zou kunnen,’ zegt meneer. ‘Van alle poezen hier is er maar eentje geholpen.’

Ik laat hem weten dat ik een zwangere poes niet kan vaccineren, maar dat ik daar later voor terug kan komen.

Gelukkig zijn de poezen die we hebben onderzocht en gevaccineerd gezond. Enkele hebben wat huidproblemen door de vlooiën, maar die zijn goed te behandelen.

Nadat alle poezen in de ruimte hiernaast zijn ge-

plaatst, is het tijd voor de volgende uitdaging: de castratie van de tien overgebleven katers. Meneer heeft veel van deze katers nog nooit kunnen vastpakken. Ik stel samen met Manon een plan op. Ik houd de katers vast met een handdoek zodat Manon de narcose-injectie kan geven.

Op tafel liggen de handschoenen, een bakje voor de testikels, gaasjes en mesjes. Bij de castratie van een kater hoeft er niet gehecht te worden. Een steriele omgeving is geen vereiste; schoon werken is al voldoende om infecties te voorkomen. Alhoewel schoon werken in dit huishouden een uitdaging is. Een groot steriel operatiedoek dient als tafelkleed om zo hygiënisch mogelijk te werken.

De eerste drie katers hebben we vrij snel te pakken. Ze zijn wild en beginnen direct te krabben en te bijten. Met behulp van een dikke handdoek pak ik ze met twee handen aan weerszijden van hun kopje vast en druk ze tegen de grond. Manon schuift aan de achterzijde de handdoek iets opzij om de injectie te geven bij de bilspeer. Na een kleine vijf minuten liggen de eerste drie katers te slapen. We pakken ze rustig op en leggen ze op de tafel. Ze zijn helemaal slap, een teken dat ze in een diepe slaap zijn. De ogen blijven open tijdens de opera-

tie. Ik doe er een zalfje op om uitdroging te voorkomen. De balzakjes pluk ik kaal zodat er geen haren op de plek van de snede zitten. Ze krijgen een injectie met een pijnstiller die doorwerkt als ze weer wakker worden na de operatie.

De operatie kan beginnen. Ik maak een zo klein mogelijke incisie en plof de testikel door dit sneetje naar buiten. Een klein balletje, met bijbehorend bloedvat en de zaadstreng, wordt zichtbaar. Het bloedvat en het zaadstrengetje scheur ik los van elkaar en hier maak ik vijf platte knoopjes in, op de manier zoals je je veters strikt. Vervolgens snijd ik de testikel eraf en laat de knoopjes weer terug het balzakje in schieten. De testikels gaan in het daarvoor bestemde bakje en de geholpen katers worden verplaatst naar een kleed op de grond. Ze krijgen een prikje zodat ze weer rustig wakker worden uit de narcose. Na een paar minuten tilt de eerste zijn kop alweer op.

De laatste vier katers hebben er nóg minder zin in dan hun voorgangers. Ze zijn erg schuw en doen er alles aan om niet gevangen te worden. Ze hebben zich goed verstoppt. De kastjes, dozen en rommel in huis maken het lastig de overgebleven katten te vinden. Gestructureerd doorzoeken we het huis. Als we in de buurt komen

van een kat horen we ze blazen of schieten ze opeens uit hun verstoppiek.

Na het nodige speurwerk lukt het om de overgebleven katers te vinden en voeren we de laatste operaties uit. Het bakje is uiteindelijk gevuld met twintig kleine testikels; een teken dat het een succesvolle operatie is geweest. Meneer is ons ontzettend dankbaar voor de hulp. Het was hem zelf nooit gelukt om met de katten naar de dierenarts te gaan. Voor de zwangere poes wil ik een afspraak maken. ‘De kittens die worden geboren kunnen we dan na een paar maanden ook herplaatsen,’ vertel ik hem.

‘Herplaatsen?’ vraagt hij verbaasd. ‘Maar ik vind kittens zo leuk, die wil ik juist houden.’

‘Maar meneer,’ zeg ik, ‘we doen dit allemaal toch zodat er minder katten in uw huis overblijven en ze een andere fijne plek krijgen? Dat is toch de reden dat ik hier ben?’

‘Ja, dat klopt, maar ik ben gek op kittens, die wil ik wel houden,’ zegt hij.

Mijn opmerking dat hij de kittens dan in elk geval moet laten helpen lijkt aan dovemansoren gericht. Hij kijkt wel hoe het gaat lopen. Ik leg hem uit dat de kittens vanaf zes maanden vruchtbaar zijn en dan onderling

weer kittens kunnen krijgen, dat is een situatie die we moeten voorkomen. Hij knikt en laat weten dat hij erover na gaat denken.

Voor vandaag zit de klus erop. We hebben alle katten behandeld tegen vlooiën, vijftien poezen gevaccineerd en tien katers gecastreerd. Enkele katten hebben huidproblemen, maar verder zijn ze in goede conditie. Hoewel de katten gezond zijn, is dit geen ideale leefomgeving voor ze. Te veel katten in een te kleine ruimte kan stress veroorzaken. Bovendien is de slechte hygiëne een risico voor de gezondheid van zowel de katten als de eigenaren.

De eerste ademteugen buiten geven verlichting. Hoewel we inmiddels gewend waren geraakt aan de geur, doet de frisse buitenlucht ons goed. De geur is overal ingetrokken: mijn haren, T-shirt en de tassen die ik mee had genomen. We ontsmetten de boel goed en trekken schone T-shirts aan, maar wat we ook doen, de lucht blijft om ons heen hangen. Een kleine verontschuldiging aan de baasjes van de volgende afspraken is niet ten overvloede. Na mijn uitleg krijg ik meerdere keren te horen: 'Ik dacht al wat te ruiken, ja.'

Het asiel in de omgeving heeft meneer goed geholpen bij de herplaatsing van de katten. Voor de kittens

ben ik, hoewel ik nog enkele keren heb geprobeerd te bellen, niet meer langs geweest. Het zal mij dus niet verbazen als ik over enkele jaren weer bij hem op de stoep sta.